

ANTIPOISONING ACTIVITIES IN BULGARIA TO ENFORCE RAPTORS CONSERVATION IN THE COUNTRY

Dobrev D.D., Terziev V.G., Dobrev V.D. (Bulgarian Society for the Protection of Birds / BirdLife Bulgaria, Plovdiv, Bulgaria)

Arkumarev V.S. (Bulgarian Society for the Protection of Birds / BirdLife Bulgaria, Haskovo, Bulgaria)

Stamenov A. (Bulgarian Society for the Protection of Birds / BirdLife Bulgaria, Sofia, Bulgaria)

Contact:

Dobromir Dobrev
dobromir.dobrev@
bspb.org

Nikolai Terziev
nikolai.terziev@bspb.org

Volen Arkumarev
volen.arkumarev@
bspb.org

Anton Stamenov
anton.stamenov@
bspb.org

Vladimir Dobrev
vladimir.dobrev@bspb.org

Recommended citation: Dobrev D.D., Terziev V.G., Arkumarev V.S., Stamenov A., Dobrev V.D. Antipoisoning activities in Bulgaria to enforce raptors conservation in the country. – Raptors Conservation. 2023. S2: 178–180. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-178-180 URL: <http://rrcn.ru/en/archives/> _____

The first antipoisoning dog unit in Bulgaria was founded in 2016. The dog unit operated more than 4 years (October 2016 – December 2020) in the frame of the Conservation of Black and Griffon Vultures in the cross border Rhodope Mountains (LIFE 14 NAT/NL/901) project. During that time, 153 searches and patrols were conducted. The majority of the patrols were executed in the Eastern Rhodopes (80%), which is the core area of the vulture populations in Bulgaria. The total number of all findings is 310, with 40 of them being illegally poisoned animals, 7 were animal remains, and 10 were poisoned baits. The average number of victims found per poisoning incident is 2.86 ± 3.5 . The anti-poisoning dog unit found 11 poisoned animal species. Vultures comprised 17.5% ($n=7$) of all victims found.

In all these cases vultures were unintentional victims as the main cause of poison use were human-predator and human-human conflicts. Wolves and domestic dogs

were the most common victims comprising 22.5% and 20% respectively of all poisoned animals found. Carbofuran and Methomyl were identified as the main poison substances used in the investigated cases.

Along with the dog unit operation, a development of a National action plan to combat the illegal use of poisons in the wild (hereafter NAP) was initiated with national authorities and NGOs (Ministry of Environment and Waters, Bulgarian Food Safety Agency, Executive Forestry Agency, National Police, Bulgarian Academy of Sciences, other NGOs). In 2021, after intensive communication with the Ministry of Environment and waters, the plan was finally endorsed by the Minister.

Local Network of Stakeholders against Wildlife Poisoning in Bulgaria was created in the last two years (2021–2022) in Bulgaria. It includes 55 livestock breeders, farmers, hunters, veterinarians, and mayors of villages.

Dog patrols are now used in Greece and Bulgaria to detect and remove poison baits from the landscape. Photo by V. Saravia.

Кинологические патрули теперь используются в Греции и Болгарии для обнаружения и нейтрализации ядовитых приманок в природе. Фото В. Саравиа.

Ит патрульдері қазір Грекия мен Болгарияда табиғаттағы жыртықшы құсты қызықтырып шақыратын улы жемдерді анықтау және залалсыздандыру үшін қолданылады. В. Саравианың фотосы.

МЕРОПРИЯТИЯ ПО ПРЕДОТВРАЩЕНИЮ ОТРАВЛЕНИЙ, НАПРАВЛЕННЫЕ НА СОХРАНЕНИЕ ПЕРНАТЫХ ХИЩНИКОВ В БОЛГАРИИ

Добрев Д.Д., Терзиев Н.Г., Добрев В.Д. (Болгарское общество защиты птиц / BirdLife Болгария, Пловдив, Болгария)

Аркумарев В.С. (Болгарское общество защиты птиц / BirdLife Болгария, Хасково, Болгария)

Стаменов А. (Болгарское общество защиты птиц / BirdLife Болгария, София, Болгария)

Контакт:

Добромир Добрев
dobromir.dobrev@
bspb.org

Николай Терзиев
nikolai.terziev@bspb.org

Волен Аркумарев
voлен.arkumarev@
bspb.org

Антон Стаменов
anton.stamеноv@
bspb.org

Владимир Добрев
vladimir.dobrev@bspb.org

Рекомендуемая цитата: Добрев Д.Д., Терзиев Н.Г., Аркумарев В.С., Стаменов А., Добрев В.Д. Мероприятия по предотвращению отравлений, направленные на сохранение пернатых хищников в Болгарии. – Пернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 178–180. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-178-180 URL: <http://rrcn.ru/ru/archives/>

Первый кинологический отряд по борьбе с отравлениями в Болгарии был основан в 2016 г. Он работал более 4 лет (октябрь 2016 г. – декабрь 2020 г.) в рамках проекта по сохранению чёрного грифа и белоголового сипа в приграничных Родопских горах (LIFE 14 NAT/NL/901). За это время было проведено 153 обыска и патруля. Большинство патрулей охватывало Восточные Родопы (80%), которые являются центральной территорией болгарской популяции стервятников. Общее количество всех находок – 310, из них 40 – незаконно отравленные животные, 7 – останки животных и 10 – отравленные приманки. Среднее количество смертей на один случай отравления составляет $2,86 \pm 3,5$. Кинологический отряд по борьбе с отравлениями обнаружил жертв отравления 11 видов, среди которых падальщики составили 17,5% ($n=7$). Во всех случаях хищные птицы были случайными жертвами, так как яды использовались в конфликтах человек-хищник и человек-человек. Волки и домашние собаки были наиболее частыми жертвами отравления, составляя 22,5% и 20% соответственно от общего числа. Главными отравляющими веществами в описываемых случаях были карбофуран и метомил.

Параллельно с работой кинологического отряда была начата разработка Национального плана действий (далее НПД) по борьбе с незаконным использованием ядов в дикой природе при участии государственных властей и НПО (Министерства окружающей среды и водных ресурсов, Болгарско-

Poisoned birds and poisoned baits found when patrolling with a dog. Photo by G. Deák.

Отравившиеся птицы и отравленные приманки, найденные во время патрулирования с собакой. Фото Г. Дука.

Итпен патрульдеу кезинде уланган кустар мен уланган жемдер табылды. Г. Диктин фотосы.

го агентства по безопасности пищевых продуктов, Управления лесным хозяйством, Национальной полиции, Болгарской академии наук и др. НПО). В 2021 г. в результате активного сотрудничества с Министерством окружающей среды и водных ресурсов НПД наконец получил одобрение министра.

В последние два года (2021–2022 гг.) была создана сеть местных заинтересованных сторон, выступающих против отравления диких животных в Болгарии. Она включает 55 животноводов, фермеров, охотников, ветеринаров и глав сельских поселений.

БОЛГАРИЯДА ҚАНАТТЫ ЖЫРТҚЫШТАРДЫ САҚТАУҒА БАҒЫТТАЛҒАН УЛАНУДЫҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

Добрев Д.Д., Терзиев Н.Г., Добрев В.Д. (Болгар құстарын қорғау қоғамы / BirdLife Болгария, Пловдив, Болгария)

Аркумарев В.С. (Болгар құстарын қорғау қоғамы / BirdLife Болгария, Хасково, Болгария)

Стаменов А. (Болгар құстарын қорғау қоғамы / BirdLife Болгария, София, Болгария)

Контакт:

Добромир Добрев
dobromir.dobrev@
bspb.org

Николай Терзиев
nikolai.terziev@bspb.org

Волен Аркумарев
volen.arkumarev@
bspb.org

Антон Стаменов
anton.stamenov@
bspb.org

Владимир Добрев
vladimir.dobrev@bspb.org

Ұсынылатын дәйексөз: Добрев Д.Д., Терзиев Н.Г., Аркумарев В.С., Стаменов А., Добрев В.Д. Болгарияда қанатты жыртқыштарды сақтауға бағытталған уланудың алдын алу шаралары. – Птернатые хищники и их охрана. 2023. Спецвып. 2. С. 178–180. DOI: 10.19074/1814-8654-2023-2-178-180 URL: <http://rrrcn.ru/ru/archives/>

Болгариядағы улануға қарсы алғашқы кинологиялық жасақ 2016 жылы құрылды. Ол 4 жылдан астам уақыт (2016 ж. қазан – 2020 ж. желтоқсан), Родоп шекарасындағы тауларда (LIFE 14 NAT/NL/901) тасқара мен ақбас құмайды сақтау жобасы аясында жұмыс істеді. Осы уақыт ішінде 153 тінту және күзет жүргізілді. Күзеттердің көпшілігі Болгар жұртшы популяциясының орталық аумағы болып табылатын шығыс Родоптарды (80%) қамтыды. Барлық олжалардың жалпы саны – 310, оның 40-заныс уланған жануарлар, 7 – жануарлардың қалдықтары және 10 – уланған жемдер. Бір улану жағдайында өлімнің орташа саны $2,86 \pm 3,5$ құрайды. Уланумен күрес жөніндегі кинологиялық жасақ уланудың 11 түрінің құрбандарын тапты, олардың ішінде тасқара пен ақбас құмай 17,5% ($n=7$) құрады. Барлық жағдайда жыртқыш құстар кездейсоқ құрбан болуы, өйткені улар адам-жыртқыш және адам-адам қақтығыстарында қолданылды. Қасқырлар мен вй иттері уланудың ең көп таралған құрбандары болды, олардың жалпы санының сәйкесінше 22,5% және 20% құрады. Сипатталған жағдайларда негізгі улы заттар карбофуран мен метомил

Poisoned Golden Eagle (*Aquila chrysaetos*) in Greece.
Photo by L. Sidirooulos.

Отравленный беркут (*Aquila chrysaetos*) в Греции.
Фото А. Сидиропулоса.

Грециядағы уланған бүркіт (*Aquila chrysaetos*).
А. Сидиропулосстың фотосы.

болды. Кинологиялық отрядтың жұмысымен қатар мемлекеттік билік пен ҰЕҰ (Қоршаған орта және су ресурстары министрлігі, азық-түлік қауіпсіздігі жөніндегі Болгария агенттігі, Орман шаруашылығын басқару, Ұлттық полиция, Болгария Ғылым академиясы және т.б.ҰІЖ) қатысуымен жабайы табиғатта заңсыз пайдаланумен күрес жөніндегі Ұлттық іс-қимыл жоспарын (бұдан әрі-ҰІЖ) әзірлеу басталды. 2021 жылы қоршаған орта және су министрлігімен белсенді ынтымақтастық нәтижесінде Ұлттық іс-қимыл жоспары ақыры министрдің мақұлдауына ие болды. Соңғы екі жылда (2021–2022) Болгарияда жабайы жануарлардың улануына қарсы жергілікті мүдделі тараптар желісі құрылды. Оған 55 мал өсірушілер, фермерлер, аншылар, ветеринарлар және ауылдық елді мекендердің басшылары кіреді.

Poisoned Egyptian Vulture (*Neophron percnopterus*) in the Republic of North Macedonia.
Photo by M. Veleviski.

Отравленный стервятник (*Neophron percnopterus*) в Республике Северная Македония.
Фото М. Велевского.

Солтүстік Македония Республикасындағы уланған жұртшы (*Neophron percnopterus*).
М. Велевскийдің фотосы.

